

laska njegovih novih obika (posebice pričesti, potvrde i ženidbe).

Autor na kraju ukazuje da je potrebno otkrivati i podržavati nove prostore tzv. *komunikativnog miljea* (str. 150), tj. nove oblike života vjere u kojima ima mjesta kako za osobno iskustvo tako i za posebnu životnu situaciju pojedinog vjernika. Takva iskustva vjere danas su ostvarena u različitim duhovnim pokretima koji se odlikuju specifičnim značajkama i fleksibilnim strukturama da bi u uvjetima modernoga društva živjeli crkveno zajedništvo. To su žive stanice vjere i potrebno ih je svakako integrirati u župne zajednice. Oni su znakovi nade današnje Crkve i mogli bi biti pravi odgovor za religiozne potrebe ljudi našega vremena.

Knjiga *Kamo ide Crkva* zanimljivo je i korisno teološko štivo. Ona želi izazvati i uznemiriti najprije stručnom dijagnozom sadašnjega vrlo nezavidnog položaja Katoličke crkve u suočavanju sa svojim kulturnim okruženjem. Autor istodobno jasnom raščlambom stanja i teološkim tumačenjem potiče i ohrabruje vjernike da ne zatvaraju oči pred kriznom situacijom nego da se s njom suoče kao izazovom i šansom. Potom im iznosi niz konkretnih uputa i načina kako će zauzeto pridonositi potrebnim promjenama u Crkvi. Kehl započinje svoju knjigu stihovima sumorne vizije modernog pjesnika koji Crkvu u Europi uspoređuje s dragocjenim grobom iz kojeg prijeti da ishlapi duh žive i zajedničke vjere (str. 13). Knjiga završava parafrazom stihova jednoga drugog pjesnika s porukom da treba prihvatiti manjkavu i grešnu realnost Crkve u ljubavi, s nadom da će iz takvoga prihvaćanja izrasti snaga za obraćenje i za spasonosne promjene u Crkvi (str. 161). Ako netko drži da se iznesena dijagnoza i konkretni prijedlozi ne odnose na naše crkvene prilike u Hrvatskoj, taj očito previđa da su ove poteškoće i problemi na jedan ili drugi način već prisutni u našoj Crkvi.

Nedjeljko A. Ančić

JA TI VJERUJEM

Ante GRBEŠ, *Ja ti vjerujem*, Teovizija, Zagreb 1998., 170 str.

Tko se od nas nije zapitao da li zaista vjeruje? I to ne samo "što to vjeruje", nego "komu vjeruje"? Iskustva istinski vjerujućih ljudi su nam dragocjena, ljudi ovoga vremena, ovih dana, i ovih naših istih muka i problema. Iskustva rečena, napisana, posvjedočena, življena.

Mnogi bi od nas i sami poželjeli da katkad iznesu svoje iskustvo, istinito i iskreno svjedočanstvo vjere i muke vjerovanja. Ova knjiga je upravo takva: znosi na svjetlo dana svoju vjeru i svoje traženje. Zato i nije samo za čitanje, niti je samo za preporučivanje drugima. Ova je knjiga za meditiranje, ali i za zahvaljivanje.

Ova je knjiga jedan od onih oslonaca na kojima se odmaramo kad smo shrvani. Ona otvara jedan od onih prozora kroz koji u naš mučni život može dostrujati osvježavajući dašak duha i razbiti ustajalu mučninu svakodnevice. Ova je knjiga živa istina. U njoj se krije živa i sadržajna riječ, napisana ne samo kao propovijed, kao duhovni nagovor u trajanju od deset minuta, pročitana na Radio Sljemenu.

Ovo je stablo čije lišće, izraslo iz boli vlastita postojanja i vlastita propitivanja pred Bogom, pruža onima koji su na putu traženja odmorište, pravu zaklonicu i mir. Ove riječi fra Ante Grbeša, ukorijenjene u iskustvu vlastita trpljenja, zahtjevnih nade, duboke vjere, na tragu su slutnje dubljeg smisla življenja i neporecive potrebe za ljubavlju. Možda će netko reći kako su ovo pretjerane riječi, ali neka uzme i pročita. Bez predumišljanja. Neka pokuša ući u dušu autora.

Što ostaje na kraju iščitavanja ove knjige? Što zapravo ostaje na kraju jednog putovanja, putovanja u društvu s Isusom? Ostaje ono što Petar reče Isusu na rastanku: "Ti znaš da te volim." I upravo stoga što me ti voliš ne mogu, a da i ja tebe ne zavolim, pa i onda kad mi nije jasno, ne mogu drugo doli da ti vjerujem, kad je to krajnji rizik. Ne mogu doli da ti se predam.

Stoga, Bože, hvala ti. Hvala ti za one koji ti vjeruju, unatoč svemu, unatoč svijetu, unatoč ljudima, unatoč bolesti. Pa čak i unatoč samoj smrti.

Ovih osamdesetak razmišljanja fra Ante Grbeša nemaju uvoda niti zaključka. I ne trebaju im. Bez predjela i bez deserta ponuđena je jednostavna, krepka i jasna hrana vjere. Kao okus evo nekoliko redaka s početka i s kraja knjige.

"Što je to dobar život? Općenito je mišljenje da smo mi u Hrvatskoj daleko od dobrog i sretnog života. Međutim, zaboravlja se da imamo ljudske odlike i duhovnu snagu koja bitno utječe na ostvarenje spomenutog cilja - sretnog života... Kršćani se neprestano vraćaju osobi Isusa Krista, jer je on mjera njihovih nastojanja" (*Dobar život*, str. 5).

Tom Isusu Kristu fra Ante osobno ispovijeda svoj "credo" u tekstu *Vjerujem ti* (str. 147-148), ali se ne ustručava i upitati ga: "Bože moj, često se pitam kako si se ti osjećao u tijelu. Je li ti bilo tijesno u onom malom djetetu u Betlehemu? Jesi li osjećao strah što si posve upućen na skrb drugih? Kako si podnosio tu skučenost

malenog tijela, malog prostora i povjerenosti krhkim ljudima? Nije li to bio rizik u odnosu na tako veliko i važno poslanje?" (*Bože, je li tebi bilo tijesno u tijelu*, str. 167).

A ostalo pročitajte sami. Nećete se pokajati. Jasno, ako vam je "sensus fidei" još uključen!

Ante Mateljan